

I.

ספר „זמיר ערייצים וחרבות צוריים“:

בשנת תקל"ב נדפס בעיר אלעקסנץ (Olexiniec בוואלין, על גבול גליציה) ספר קטן בן ל"ב עמודים, בשם מורה: „זמיר ערייצים וחרבות צוריים“, שתעתודתו הייתה „לומר ערייצים ולהכricht כל החוחים והקוץים“ (כת החסידים) מכרם בית ישראל. שם המהבר לא נקרא על הספר, שבמקורו לא בא אלא לפירסם כריזים וגזרות, שייצאו באותה שנה נגד החסידים בקהלות ליטא וגליציה, בציוריו תוחחת מסור מאת מאסף התעדות — אחד מתלמידי הגאון ר' אליתו מוילנַא, או ממעריציו שם תגאון בעיר בראדי הגליציאת (לשאלה זו פור נשוב להלן). וזה תוכן הספר:

א) אגרת קנאות מווילנא מיום ח' אייר תקל"ב על אדרות מעשי החסידים ומנהיגיהם המשוונים, על אדרות ראש' ראנז' הרג' גוילנַא — המגיד ר' חיים ור' איסר, שנתגלה קלונם ברבים ונענשו קשה בפקודת הבית-דין, ועל אדרות החדרם שהוכרו בבתי כנסיות נגד כת החסידים. האגרת באה בצורת העתק מגוף הכתב הנשלח מוילנַא „מן איש נכבד ומפורסם“, כנראה — מחבר היביד, בסופו רשות שם המעתיק: „יהודה ליב ... ספרא דקיק בראך“ זמן ההעתקה: אסרו חג שבועות תקל"ב. מזה נראה, שהאגרת נשלחה בראך בכוונה מיוחדת לעוררת ללחמה נגד החסידים בגליציה. זהמחבר מוסיף לרישמה זו: „וכאשר הגיע האגרת הניל עזינו (כלומר, לקהלת בראך) נבחלו מראות ... נתעוורו תרונותיהם ומנהיגין לכנא בחטאיהם האלה (חסידים) לפירסם קלונס... וכו. מוצא דבר היה:

(ב) בראו שהיכרו בקהלת בראך בשפה המדוברת, ביות כ' סיון תקל"ב, בעית היידיד זמן קהלה לכל", ובו „חרם גדול ונוראי“ נגד החסידים ופקודת בית-דין להדפס ולרדוף, בציורף תקנות חמורות המוטלות לחוב על אנשי הכת שבבראך לעניין מתגוי תפלת, שחיטה וcdcמה. הכרזו יצא מפי הגרנים וחרבנים בבראך.

ג) מליצה ארוכה מהמחבר המתחלת בדברים: „עוד תוספות בייעור“ (חלגת בלשון נופל על לשון — במקומות. תוספות בייאור ל汰ודות הקורמות), בה שופך הכותב את כל חמתו על „המחרטים ומחריבים א. מנגנינו“, אשר גפשׂת קצה בלחם התורה שבעל פה" והחולו „לקרוא בשם ה' בסתרי הקבלה“. הוא סופר ומונגה את כל חטאיהם ומחליך את קהל הקרים אחורי ההצדאות לשבע כתות „פירושית“: הווזים לתגוזול ולהתפאר, להקל על התורת ולבאות

את הלומדים, השוואפים לתענוגים "ולבטול העצבות" וכדומה. בסוף המוכחה שנכתבה במליצת הרבניים הרצואה, בשברי פסוקים ורומיות מותשבעים, רושם המחבר: "ואחרי כתבי ספר הלו... הגיעו אלינו הכתבים הללו מיק ביריסק דליטה, שהעתיקו מן הכתבים שלחו אליהם קיך וילנא, ויצאתי כבלר בקובלמוסו להעתיקם להשמע לרבים". וכך באה העהתקה:

ד) מכתב מקהלה ווילנא לקהלה ביריסק מיום ר' יה איה תקליב, כולל כתב-אשמה נגד החסידות או "כת החסידים", שודיהם שונות מכל עם בנוסחי התפלות, שווגים בתפללה ובשגעון יתנהגו" וכו'. רבני ופרנסי ווילנא קוראים לחבריהם ביריסק "להשמיד ולבער ולהשמע עליתם (החסידים) קול חרמות ושמחות", כמו שנעשה בוילנא. ועל החותם באו: הרב אביד שמואל (הידוע אח"כ במחלוקת עם הקהלה), הגאון ר' אליהו ועד ט"ז פרנסים ומנהיגים נודעים בשנותם.

ה) מכתב חוזר מראש הקהלה בוילנא, בציরוף הרב והריניים והגר"א (הברט לא זריעס), אל כל ראשי הקהילות שבמדינתנו—מודיע: שאחרי בדיקת וחיקירה נתגאה ועוד מראשי הכת בוילנא — הוא ר' איסר הנזכר, והזדה בפני ב"ד על כל חטאינו; . מכבר, נתגלה קלונם של כת זו בקי"ק קלאב' ועוד, הכתבים מודיעים, שהם "עתדים איה להדרך אותם עד מקום שידם מגעת", ימבקשים את כל ראשי הקהילות לעשות כמותם.

ו) ספור המעשה, אין נחפשתה הכת של חסידים, הנקראים בשם מזוריישר וקארלינר" בקהילות מינסק, שקלאב', ווילנא, ומה אביר עליות הגאון ר' אליהו; אין התקוממו ראש הכת ר' איסר ור' חיים המגיד נגד האגר"א וגרמו לו, שהב"ד גור בזהותם של פ██ח לפזר את המניין של קארלינר וראשי הכת קבלו נזיפה ונידי; אין נמצאו הכתבים והספרים של הכת, וזה פ██ק ב"ד . לסרףם אצל הקונג' קודם קבלת שבתי;. ואת ר' איסר .הכו בקאנטונג בחדר הקהלה" והושיבוו במסדר מבצעי העיר, וכו'. כותב הספר מוילנא מעיד על עצמו "שכל הניל עניינו ראו ולא ודי"; ונראה שספר זה, קרי מ-הodayה מנידון המעשים אשר נעשו בכאן". ספור זה היה רצוף להאגרת הקודמת אל ראשי הקהילות. בסופו רושם הכותב שמוועת בשם הגר"א, שהחסידים חסידים במינות של שבתי-צבי.

ז) תקנות שנעשו בקהלה לעשנוב (הסמכה לבראן). "כדי להסקיט המריבות" שפרצו שם על ידי "איונה אנשים היודעים הנקראים היסידים". רבני ופרנסי הקהלה אסרו על החסידים להתפלל במניינים מיהודיים, לשנות נסח תפלה, לעשות תנועות משונות ולרקוד בשעה תפלה וסעודה במצוות וכיוצא בו. על החותם באו רבני ופרנסי לעשנוב וגם קהלת לאדרוד הסמכה. הפרט לא נרשם, אך בכל אופן אי אפשר לאחדו משנת תקליב, כיו בשנה ההיא כבר נדפס בספר.

מי הוא המחבר הספר. זמיר ערים וחרבות צורים? גרעץ בהערותיו לדברי היכימי" שלו (כרך IX, סוף 593 בהזאתה האשכנזית משנת 1870) מבטל בזק את ההשערה, שהגר"א בעצמו חבר את הקונטרס, ונוסה לרעת הרכבים, שמלאכת זו נפתחה עי תלמידו המפורסם ר' חיים מוואלזון. אבל גם להשערה זו אין כל יסוד, כי ר' חיים נ汇报 אל הגר"א בתור תימדו ואיש סודו רק

יוסט, בכתבו את „תולדות הכותות בישראל“, מזכיר היה להשתמש בהעתקה בכתב-יד מספר הנדרפס (ע' „געשיכטע דעס יודענטומס אונד זייןער סעקטען“ [ל', 194]). ובאמת אחריו שנעשה הספר „זמיר עריצים וחרבות צורים“, יקר המציגות, נמצאו אנשים שהיו מעתיקים אותו בכתב-יד, לשם שמיים – מלחתת מצויה נגד חטא – או לתועלת עצם לשם מכירה בסכף לחובבי ספרים מןין זה. העתקה זו בכתב ישן באה גם לירוי בזמן שכתבתה את „תולדות החסידות“. אחריו המשיך באוצרות ספרים וקריםות והודעות במכתבי-העתים, מצאתי בשנת תרמ"ט את הקונטרס הנתקב באוצר ספריו של הברון דוד גינצברג המנוח, ובו השאותsti בעבודתי (ע' „וואסחאָדער לשנת 1890 18, ח [ל', 84-83 בהערה]). ידעתו או ע"פ רשימותביבו, שהמהספרים הנדרפסים נשארו שני אסמאפלרים – האחד בבריטיש מוזיאום בלונדון, והשני באוֹצהָס הנודע של רוחנטאָל באמסטרדם, ולא עלה בירוי להשיגם עד שנת תרנ"ט, שאו זיכתי לראות בעיני אסמאפלר אחד מן יתר הפלטה. החובב ספרים הנודע ומיסד „מדרש אברבנאל“ בירושלים, הרדר יוסף חונאנּוּטש מביאליסטאָק, קנה את הספר הנמצא בהולנדית בדפוס אלעקסנּין וישלחו אליו לשם העתקה. (ובונה הנסי מגיש תודה להדרר הנכבד, אחד מטובי עוזורי באספת חמר היסטורי במשך שנים התשעים למאה העבריה). העתקתי את הספר אותן באות והחזרתיו לבני, והוא שלח אותו לתיעודתו – לירושלים, שם מקומו מנוחתו.

אחרי כל ההתרפקאות האלה, גדרמי לזרף את הקונטרס „זמיר עריצים וחרבות צורים“, למןין הספרים כתבי-היד הנוגעים לתולדות החסידות ולקבוע לו מקום בונה בראש הקובץ, כי ראשון הוא בזמן וגם במעלה (*). בהעתקה זו, כמו בכל ההלכה אחרת, לא נעשו שום קידושים ושנויים, מלבד נקודות ההפסק שהאגחי במקומות היותר נחוצים, וגם הילקת הספר לפקרים הננסנים במספרים, כדי להקל על הקורא הבנת הענינים הבאים שם בערובו. למטרה האחורה מכוונות גם העratio בשוליו הגלין.

זמיר עריצים וחרבות צורים.

לזמר עריצים ולהכרית כל החותמים והקוצים מכאיינס וסילונגים ממארין, המשליך מעינם מעין נרפש ומקור משחת, משחתם בהם מום בהם: הסובבים את השונגה גת ורד כרם חמד בית ישראל. לשובב נתיבות ולכלת ארחות עקלקלות, يولיכם ה' את פועליו האן:

ושלום על ישראל.

והמעתיק הוסיף על דברי האגרת הזאת בלשון צה ללמד בני יהודה כסית, כסיתך ויכוננה: לירות במו אופל לחרבות אגשים דעאים

* ליודען, כבר אין צורך לשבת, שהקונטרס „זמיר עריצים וחרבות צורים“. י"ג
חקלא"ב אין לו טעם שבוט לשבט פאותה, שנכתב ע"י מדבר: ע"ט בדורשא, שנת התק"ה
בשם, זטאל ערבית: ומכהו נטבן נדר דהפסידם. אדרתו ע"ז נשוב לדבר כשלגיא לחייב
שבי פיטיעים (או, מורת עם הארץ").

אחרי שצ'רקליב (לפירן בשנת תקל"ה), גם סגנונו הוק ותפסו בויכוחו עט החסידים בספריו "נפש החיים" אינו דומה לסגנוון "המליצי" טל בעל הקונטרס. ואמנם כל הממעמיך בקריאת הספר ימצא את שם מתרבו, ולכל הפחות את מקומו ומקורו. המחבר הוא, לפי דעתו, איש בראדי, שהעתיק בראש הקונטרס את המכתב מוילנַא. (אפשר, שהוא אותו האיש החתום תחת החותק בשם יהודה ליב... ספרא דקי' בראדי), ואחריו את הכרזתו מבראדי עם "תוספות בייעור" משלו (נומר א', ב', ג'). שגוי הספר נכתב בבראדי, נראה מהרשימה הנוספת לתעודה נומר א' המתחילה בדבריט: "וכאשר הגיע האגרת עדינו (בראדי)" וכו', בלשון מדבר בעדו; ובגמרו את מליצתו הארוכה, מעיר המחבר: "ו' א' חרי כתבי ספר הלו... הגיעו אלינו הכתבים מקיק בריסק דלאט, שלחו אליהם ק'ק' ווילנא" (נומר ד' בתחילת). ואם כן הוא המחבר שישב ממקום לוילנא, והוא המאסף את התעדות מכל מקום. התעדות האחורונה מעירה נשכחה לשונוב נדפסה בקונטרס, כנראה, מפני שכתלה זו הייתה סמכה לבראדי. ומפני זה נדפס גם כן הקונטרס, "ומיר עריצים" שלנו בעיר קזנה הסמוכה לבראדי – אלעלקנסין. המסקנה היוצאת מזה היא, שהרבנים בליטא תחת פקודת הנרי' א' עשו יד אחת עם המתנגדים בגליציה ובוואלין – קני החסידות, ואלה השתמשו בתרומות ליטא במלחמותם עם בעלי הכת במקומותיהם. עם תלמידי הצעש"ט והמניד ממעוריטש ועם כל ה"צדיקים" בעלי המופת, שהתחילה כובשים את הקרקע בימים ההם.

עתה אבאר, מה וגינעני למן את הקונטרס, זמיר עריצים וחרבות צורדים" במספר כתבי-תיד ולקבוץ. לו מקום בקובץ שלנו. הקונטרס הנדפס – זה החץ הראשון שנשלח ממחנה הרבני לעומת האויב – עורר מהומה גדולה במתחנה החסידית. סכנה הייתה נשקפת לכת החדרשה, שעלה חכירה הכריזו בפומבי כי מיניהם ורשותיהם הם, וכמעט שנצטרפו למונחים הפראנקיסטים, שגרמו כל כך רעות לישראל לפני המש עשרה שנה ועוד לא חדרו לסתור גולגולת אחיהם מלפניהם. מנהיגי החסידים החליטו לבטל את הרושם המסוכן הזה, ונתנו פקודה לכל ההמון הנשמעים להם לאוסף לקנות ולבער את כל האבסטפלרים של הספר המקטרך, כדי שלא יתפשט בקרב. לא קשה היה לקים פקודה זו. כי הספרים שננדפסו באלויעקנסין, על גבול וואלין וגליציה, נמצאו או ברשותם של החסידים, שמשלו שם בכיפה בעירות הקסטנות (ר�� הקרים הגדולים, כמו בראדי, לבוב וקיידא – לא נכנסו עדין לחוג השפעתם), והם יכולים לעשות עם המדייטים והודפס כתוב בעיניהם. כמעט כל הקונטרסים המוחרמים נשרפו או נתבערו באופן אחר, ורק אבסטפלרים אחדים נותרו לפטירתה*. עד כמה קשה היה למצוא את הספר, נראה מזה שההיסטרוין הראשון

* הביבלאנרכ' בז'ימקב לא הבנים כלל את הapter ל"איצער האבסטפלרים" שלו, כי לא ראהו, ורשב רק את הם, זמירות עריצים" המופיע ריש ש' שנות תקנ'ה, זמיר עריצים וחרבות צורדים" שטשנת תקל"ב נרעם רק בשתי רשיונות: של צדר בבריטיש מיטוואו ושי' לומט באטשברד; ע' שטינש גוינך עד', ר' געשיבטס-לייטש אטאואר דער' יודען (פערט' 1955, נס ברישות זייר, קהילת משה), לא נובר דטבז, ולא מצאנו באוצר ספריו צ'רקליב שערן אד' ל' לאקו-קדריה באטראטיגן

אשר גברך ולא לאמונה: חברת הכספי אשר בחשכה יתחלכו כי אפלות הנה: המת אלה אשר ינורו מקדשי בני ישראל אשר נצטו בבדנה: המלאין תוך תוכן חול ופתוחין לקודש כנפם ככופי החסידה. והנה נר רשעים ידען בחשך ידמו תשכון עליהם עננה; כל נלבב יעיר קנאה הרבה ילטוש ולא ישיבה אל נדונה, עד יקום אויבי ה' לכללה הפרע ולחתמת חטאך כסם מרדי. באבור רשעים רנה. לספוח חרון אף ולחת בתם ה' גדולה היא בין שתי אותיות ניתנה. לסתך פארותיהם לבל יצמח פרי הטעתם לעננה. יסמעו הכם וויסתי לך ונגן החabolית קנה. ויזחו נדייך דרכו ולא יעקס א' הימרת וזרען יירשנה. ולהיות יונק משדי הכתמת האמת ולבנו יעדנה או יבקע בשחר אורו יקרא וה' עננה.

נדפספה קיק אלעלקנסנץ.

תחת ממשלת אדונינו המיווה הגדול החכיד ה/docs יוזף טשרטס-
ר'ס ק' סטאלניך ליטאוסקי סטאראוסטי לאזקי ירידא.
ברופים המחוקק מוחרייך צבי הירש בהרבני מו' אריה ליב יציו
מכשחת מרגליות:
לסדר ולפרט והשבותי מעלי את תלונות בני ישראל.
א.

העתק תורף אגרת הקנאות הנכתב מקריה נאנגה
עיר ואמ בישראל ק'ק ווילנא י'א, הנכתב ביום
ב' ח' אייר תקלביית, מן איש אחד נכבד ומפורכם:

אחר דבריהם שלום: אגב אורחא נזרשתי לאו שלוני, אף כי מה אני
לבוא עד הולם. אך הצעמתי רוח בטני גולאיתי לככל מההדי' התיעבה הנעכיה
בישראל, אשר אוו גידי קהלתו הלziehs לגדור פרצות בית. יסראל צנבריה
בעירה, פרוץ מרובה על העמוד עמודי עולם, על התורה ועל העבדה. אמר
למשמע און דאהב נפשנו, בפני המתקדשים והבטהרים, חולין המת שעשנו
עכטם על תורה הקדש. הלהבדים אדרת שער זאגן כתך, ובכם חסידים
וקודבי עליין בכוגנים וסתיגים הלקלאות יביעון. זימן שהדרים ולובשי לבגיניכם,
תפוחוי הדר במשכיות זהב, שפטים דזלקים ולב רע, ובמצבים המכמת תנינים החת
לבושים, ליקד ביקוד אש המסימים, אשר נמס כל לב ונקו כל ברכיהם מוקול
בשל תורה והעבודה הנכבד בארצנו ובמדינתנו. כאן נמצאו ואן הי חזבי
חיזורי מליא קיטמא עפר עיר הנדחת בדיחוי מעיקרא. כי שבע הוועבות
בלטס לצדד נפשות נקיים. ומכלין תלמוד תורה ברבים ופורה עול תורה
על צהרים ומעל צהרים בנימין היקרים הבוגדים בפז, שהיו יושבים בראשות
במלכית, כאן מלכי רבנן, לאקוורייל ואנתוני ומקドמי וכוחשי לבי מדרשה, ולא
המדרשה פירא אלא המעשה שהוא אווחון מעשה הקדושים אשר בארץ המתה,
עוולת ושנק דבר לא נשמע בהם. ومن הוא והלאה נחתה הגוי הזה, פרקו
עולם מועל זיארים, יהילין רחיז ונוועדים שנים שנין מזא מין את מיט
קרואים והולכים לטומאך, באמרת אליהם יום יומ שחלילה לבנות ימיהם
בתורה. כי א' על העבודה זו תפלה, וחיזו להחטבב כל', רק תמיד בשחו
ושמהה, כי אומרים העבונות מבטל היהוד וחייב להקטער על איזה עברת

שעبرا ב כדי שלא יבוא לידי עצבות. ותמיד כוון קודם מפלחת שעות שתיים
שהן הרבה עד עבור זמג של קריאת שמע ואף של תפלה, וכלו ימיהם בעשן
היוiza מפהם. וזה וזה לא נתקינה בירם, שתורתם יום יום יעוזבו וגם
תפלתם תועבה, באמרם שהיו לכין פירוש המלות, וכטמכו פירוש המלות
היא מחשבה זרה, תלוי בהם נומי אף וחrown פסולי המקדש ושל חזק. ולומדים
בניהם לחיות פוחזין בתפלתם כאחד הריקים. כי זו דור תהיפות הבה ומתחכים
לפניהם ארון ברית ה' כמחשבת זרים ונכדים. ראייתם למטה ורגליהם למעלה.
הגשמי או הנראת אפקירותא כזאת. וודיתם שנותן ככל עם היישרائي, ודתי
הቤך מ"ה הקב"ה אינם עושיט, ועוטין לעצם אגדת עיזוב לעוז מגני
האשוניות וגיבוריים גבולי ראשונים בתפלתם, וכל העם נסימ לקובם.
לקול שאונם והמנם בתפלתם ומשתקע (?) העיר. ומפסיקין באמצעותם,
כבודן לומדי התורה הקדושה ותמיור הומם בשחוק והיתול ושמחת הוללות.
הן אלה קצות דרכיהם ושם דבר בשםיהם, שאי אפשר להעלות
הדבר בעט סופר על פני השדה מגודל התועבה הנעשתה בישראל, מה שלא
יאומן אם לא יסופר מפה לאיזון. ועוד הנה עקבותיהם לא נידעו, שהה
מלאים תוך ומרמה ונוגנים לכל דבריהם טעם לפגם, ובחילוקות לשונם
נכנסין דבריהם בלבד כל עם וכידינה; ועוד הנה נסתם החzon שורש מהותם
היה בଘען מעשיהם^{*)}. ובעויה בשנה דאיתקד נטלו מחדדי עיניינו גדיים
המושכנים על הרועים, איך בעוריה מתוך מאות גבילי הלב ועתקי
כשדים. גלן כן ארונו כగור הלצינו לידע ולהודיע בשל מי הרעה זאת,
וסמן לבנו על דרכיהם הרעים ויגענו ומצענו בכנפיהם דם נקיקים; רעה ראינו
עון בטול תורה ועובדות ושאר מעצים מכוברים שאי אפשר לעלות על הכתוב
מחמת חילול השם. ובחלמל ה' על בית ישראל השרדים גילו השמים עונם
ואבן בקר הרעם, כי אכן עליהם פיהם ועל שפתותיהם כאש צרבת, שהחין
פורהת פרחה בכלום. טומאה רזואה בזקע ועילה דרך חור פתן חרש, אשר
ישמעו לקול מלחים חובר היוצרים ספרי דתוותם, מוחכמים הכתה להרע
והיכב אין אותם. ולמייחס מבוי פן יפייצו מעינותיהם מגין נרפא ומקור
משמעות ע"פ כל הארץ. בהיות שברלו פרוון ונסתם נ-חון הולכי דרך
עקללות הניל, עד שקמננו עיר ואם בישראל קהלהנו קיך ווילנא יציו
ואורו נגידי קהלהנו ויעטו קנאת ה' צבאות, ובצדראן כבודה רב הגאנן אבד
ובאזור שתי כתות דינגי זדק היושבים כסאות למכבב בקהלתנו, ובראשם
עטרת ראשנו מ"ו נ"י ע"י פיה הנגן האבדי המקובל האלקי א-סדר שמו גודע
בשער בת ריבים כבוד שט תבארכו ותתלו מלאה הארץ אירה מכובדו
בזהיר אל יהו חסיד ועוני. להודוף ולחודוף ברודף מלא. ונטלו ערטת
ראשם ה"ה מורה ר' חיים מקהלהנו, שהה בגיד מישרים בקהלתנו, נטלו
עשרה ראשו מהיות עיר מתנשא בתהיפות המכוניות, שהוא מבני עלייה הינו
לוקה בכפלים כראוי לו לנמול כפרי מעלוי. ועוד אמרתנית עשו גגידי
קהלתנו ובערו בסם הבURA לבער הקוצים מכרכם ה' צבאות, וסרפו ספרי

^{*)} ע"ד הבוית הבהיר הדבורים הדיאלוגים בלאו בירם דרב ע"י בבפני -xa
«Нетория хв. — в' («Чтобы дада» 1890, Чврт 111, 84—100).

דתיים השותים מכל עם בית ישראל בשער בית הכנסת בקהלתנו בעת כניסה
השבת אצל הקוניג. וראשיתם ראה פורה ראש ולענה, הוא המסייע ומוא
המידח, אשר הוסיף בינו חטא על פשע, כאשר נודע לרבים בגביה פדרות
אשר נאמרה ונשנית בארכ היפכ בשבעים לשון של גביה העדרות, מעשים
זרים ומכוורות כתועבות האפיקורסים, ופיו ענתה רשותן, איסר שמו נבל
שמו, אשר היה לפניו בישראל לשם ותלה מה שלבניה שקר, ولو שם
כשת גודלו שבחבורותם חברות רשות, כמו ר' מונדל ממינס ק. וגם על
ר' מונדל הניל ראה ראיינו שתים שחן הרבה גביה עדות מעשים מגונים
ומכוורות, אשר כן לא יעשה בישראל. וגם אותו איסויר כול ומוסיף חטא
על פשע הניל אסרו אותו במאסר בית הכלא והכו אותו בשבע עברות כי
קשה בפומבי לעיני כל העם, למען יוסרו כל רשיין ארץ לבלתיה עשות
מחוקות התועבות האלה אשר נעשה לפוגינו. — והשם ישים העקבות למשור,
לצאת בעקביו הצען קדושים אשר בארכ המה, עמודי העולם תורה והעבודה
זו חפלה, לעשות משמרות לשמורתה לבב ישבו עוד לכסללה. והזילנו חרט
הגדר בכל בתיהם נסיות לבב יראת ובב ימצא עוד חיזי לבנות במה לעצמן
לברוחן מן הצבור, וגם כתבנו לכל עם ומדינה ולכל אלופי זיאשי קהילות
ישראל, להיות היהודים עתידיים להנק. מאוביי ה' לעשות גדור וסיג, לבנות
הגתרונות הפרצ' הניל ולבנות גדור על להבא, פן חיזי יסփחו עוד המשפה
הרעה הזאת לספרות חרין אף ה' על ישראל, ונאספו אנשי חד באן מבין
וכ'. וזה זה שלום.

כל זה העתקתי אותן מגוף האגרת הניל, ביום ג' אסרו חג
שבועות תקלביה' לפס' ק: הק' אורי יהודהليب בהרבני המנוח המפור
מוחדר מרדי' זיל ספרה דקי' בר איד יע'א.

ואשר הניל האגרת הניל עירוני,* ונבלה נבלה מראות נזינו
משמעות, כי עירין לא כבתה האש המתלקחת זה כמה שנים, עירין מרדיין
בינו חבורות רשות המעמידים מה' להסתיר עצה עצה נפתלי' עקל
המעקשים ארכותם, כי היכי דילשטי מנהגנו של ישראל תל תורה היא,
ומחלילין שיש בסתר ובגלו,—קמו ונתעورو הרוונים נגידי קהילתנו ונאספו
העדורים רועי ישראל כל הפוטין ומהיגין لكنא בחטאיהם האלו' בפרשם קלונם
להדריהם מעל הארץ.

ב.

כרוז קרא בחיל פה קהילתנו המפוארת מקיק בראך יע'א
כסיון תקלביה', בעת היריד זמן קהלה לכל.

העיר צו כל הקהיל הקודש. זו לאוין כבוד הרוונים נגידין מנהיגין
בצירות הנגידים המפורטים ייחידי סגולת שפירי דמותו במוסכם אספה שלמה
מכריין מודיע' זיין; באשר הקול נשמע בכל מתנה העברים, אז עש איי בעיה
וחידר תזר נגיעות גיווארין בקרב פמנו כתות ותborות, ואש זענן נחלקים

מוחך העדה השלמה והצדקה, מאכין זיך מנהגים אודשים וחוקים לא טובים, זענין פורק עיל התורה מעל צוואריהם ובהפקירא ניחה להו.

כאשר ראיינו האגרת הכתובה מקרית נאמונה מק'ק ווילנא, או דארטן האט מתנויצץ גיוועזין אש זורה, כמה אנשים רעים וחטאיהם לה' בגופם ואש הא宾 זיך גימאכט מגנוגים חדשניים ומשוננים, שנותן מכל עם היישראלי ואש זענין נגד תורתנו הגמרא והפוסקים ראשונים ואחרונים, און הא宾 מלעיגן גיזעון על דברי חכמים מצקי ארץ. און השדי האט די רישעים נפרנס גיוועזין בגרוי, וואש עד הנה אין גיוועזין במחשך כל מעשייהם, הצעוניים (הצעוניים?) הדומין, לפרישים, און דאס ווועט זויטער נאר ער נתגלת וווערין. באשר הקול נשמע או, כל (כפי?) הכהלות של מדינות ליניא מאכין זיין אריהה שליפה לבוש בגדים נקם קנאת ה' צבאות לחטט ולשרש אחרירות גונכרייה מארץ וכרכות ולחחות גחלים על ראשם בחרמות ושמחות ונדיות, כאשר החלו לעשות חטאיהם תרדרף רעה. און די זולביבה ליטט אונס מאכין זיך מנהגים חדשים זענין בוגנים במות לעצם להבדיל מוחך העדה הקדושה, מאכין זיך בונגדרה מנינים זענין ניט מהפלל עם האצבר בבלגן ובמייד הקבועים לרבים, און זענין מشنינים ממוצע שטבעו חכמים גודלי הפסוקים כל תיקוני התפלות במדינות הללו, און די זולביבה ליטט זענין מחרף ומגדר מלעיבים במלאכיא אלקימים. און זענין עובר זמן קריאה שמע ותפללה, און דוקא בשינוי נוסחאות ניט מנהג מדינות הללו, ואש אונורה גאנזים קדמוניים הא宾 אונז מסיד גיוועזין, אשר און דרך לנוטות ימן ושםאל. וכחיהם גיפנין זיך זעלבי רישעים פושעי ישראל בגוףן און ערוך לרישעתם. זענין פורק עול ומניהין חי' עולם, רק בניגיהם כל היום, און מאכין זיך חבורות חברות כתות. זענין מבוה כלל התורה שביע"פ, אוב זאגן זיא לערנין רק קבללה און זענין מהפלל מוחך הסידור של איש אלקי קדוש הארץ' ויל ואש זיא זענין בוודאי קוץ' בתניות דרינן. מצורף לזה מאכין זיך חלפים לשיחיטה דוקא גטליפני, ואש מען איפינט ניט בכל התלמוד ובכל הפסוקים ראשונים ואחרונים, ואש כל הדוחטים זאגין עש און בלתי אפשר דר מיט צו שחתן.. מען מז קומען לידי חלאה הגרימה ועיקור.

זה כמה שנים איי גיוועזין זעלבי רישעים בעולם, אבל זענין גיוועזין בעת היה א' חממי הדורות פרושים ומנהיגים דארבע ארצת, הא宾 זיא רודף גיוועזין ומפרנס קלונס ברבים גיוועזין, בין מען אי פטור גיווארין פון זיא²). וכחיהם הוסר המזנפת והורט העטרה, אונשי אמונה אבדו ואין מי יקיים לנו עם מרעים. או הא宾 זיך וידר מתעורר גיוועזין זעלבי רישעים שורש פורה. למיחס מבצעי עש זאלא ניט ווידר חיז' נתחלל וווערין בין העמיים שם שמיים, פן יאמור או אונזר תורה איי חיז' כשת חורות, מיר זאלין חיז'

² בעדי הדרו רוביים כאן על כת הדראנקונטיטים, שנכתבו באיטן גאליליות-גאליצית ואנקריניא – לפניו ט"ז שעדר, ואחדם – נדר בז'ך קה' הוודוריין, וילדי ארבע ארכיות בטון בעילן ע"פ החלטת הרכבת דרז'ני פשנת 1764 (הקב"ד), פליזר קרוב לונן הדרו הוה ננד הדפידיות.

ניתן אין ללוּג ולקלס בבן האומות. עד מתי יהיה זה לモך לבית ישראל? כמו מישרים לעורת ה' בגבוריהם איטלכד וואס האט יראת ה' בלבבו קער זיך מתעדר או זיין בכל גפשו, لكنא קנאת ה' צבאות לכבוד שמו הנכבד והנורא לבלי יהחלל, לנזר הפרצה, להזוף את האנשימים הרשעים הללו בכל מקום שהם או שמן מותם, וויארום דאס איז בוודאי אין שמן מינות ואפיקוריות. עד אתי לזרה הרעה הזאת, וואס זענן בודה מלכם ודברים עס מהנוגית וחושים אשר לא שעוזם אבותינו. אין זה כי א רוע לב, השם ייגלו עונם. כל העובר עבירה בסתר מכריין ה' עליו בגלוי.

בבן האבן העיטה הקוזחת תניל גורו ווערין בחורם הגודל והגורה, בכל החרטות ושמחות ונדייט, בכל האלות והקללות שבתורה ובמשנת התורה ובכל כתבי הקודש, בחורם יהושע בן נון שהחריט את יריחו, ובשמנת דשנת בריך למרוח, ובקלות שקלל אלישע את הנערים על שביוו את כבוזו (וכל שכן לכבוד שמיט), ובתרומות שהחרימו אנשי כנחיג, — או מהיים ולהאה חיליה וחלילה לכל הבתים ננסיות, והמניגים התקובעים שבקהלתנו וואס האבן רשות מנין צו מאכין בבחיתם, חס ושלום משנה צו זיין מנוגש שלנו מגוות התפלת האשכנזית, ופשיטה איז קיינער טאר זיך ניט דער וועני מתפלל צו זיין רק בסדר חפלות האשכנזים, וואס מיר האבן מקדמוני גאנאי עולם, מלבד השרידים אשר ה' קורא המתפללים תוך השטיבל הראשון שבעד הקלויז דקהלתנו, וואס איז צלול וברור צו די ליטס וואס דארטין האבען קובע מקוט להתפלל וענין מלאיט תורה וגנגלת גمرا ופוסקים, ויש להם יד שם בסתרי הקבלה, אין זענן שווין מכמה וכמה שניט מתפלל מתוך סידור הארי זיל, וואס האבן נאך בעהאט זיעירע מנהיגים בסני רבנים קשייאי גודלי קהילתנו המפורסים, וואס האבן ניט מוחה געוועזן, באשר זי זענין, מפורסמן מילדותם ועיקר תורה ולמודם הוא תורה הגנלית גمرا ופוסקים, מפורסמים בחסידות, יודיעים רבונם ומוכנים על דרך האמת, — די זעלביגע מפורסמים איז, מותר להתפלל כמנוגם מתוך הסידור של קדוש ה' הארי ולהיא ואטס זולתם. וחוץ להשתיבל חס מלזהכיד לשוט בנין לשונית מגוות התפללה האשכנזית אף אחת, אין להם עסק בסתרות כלל, ולא כמנוגי הספרדים — רק כמנוגם המדינה הזאת דוקא. וחלילה לשיזה, כמנוגם אבותינו, וכל זאת וואש מותר איז היינז דוקא לאנשימים שנט מבן צ'ושט שנה ובועלה, אובר הפחותים מבן שלשים חיליה וחלילה זיך זיין להשתיבל הניל. גם איז מען גור בחרמותה הניל,עס זאל קיינער ניט גיין בעכדי לבן בשבות וימיט טובים חיליה וחלילה, רק די צטיליכע מפורסמים הייזועיב לנו וואס זענין גודלי עולם בשיס ופוסקים ויראת שמיים וועוסקים חמיד בתורה וסצונות. ולא כל הרוצה ליטול את השם יבוא ויטול כאחד מן הבנויות. והארום וחערעס ווועט גיין מהוים אין וויסת קליידער חוץ מן המפורסמים הניל, איז מלבד עונש החרמותה הניל ווועט מען אים אפזיטן באמצע הרחוב ווועט זיין ללוּג ולקלס וכਮופת לרבים. — גם עעל אודות החלפים והסכינים של שחיטה די גישיליפנה, חס מלזהכיד בכל גבול קהילתנו וסביבותי, ווארדת דאס איז בוודאי במזורי שמן מינות. שחיטת האכניים גישיליפנה ההב איז נבלת וטרפה. וכל אנשי קהילתנו וענין מוחרים וצומדים, זאלין ניט צסין

בשחיתת החלפים ההם. ובכל מקום הוא אחד מבני קהלتنا ווועט קומען. למקומות אחרים מוו ער הקירה האבן, אויב מען איז דארסן גונגע לשחוות בחילופים ההם, אויב אסור לו לאכול פונכ' עכרים במקום התואם, ובז רשיעים הייעבה, ולא שום הבשיל של בשר, וואָרום די כליט ועגען אלי נבלעה וטרפה וווען איזן אורת ווועט קומען לעתלטנו (און) ווועט ניט וועלן. עסן בישחיתת השוחטים הקבועים בעיר, אַדרער ער ווועט זיך גויהג זיין בשום כהאג החדש, אַדרער מתפלל זיין כמנגן הספידים וסידור הארכ' זיל, מוו ער בעל הבית מודיע זיין להנגיד הפרסנס החדש לאזורה ולגרוש את האיש התואם מן העיר, וכל הקודם לרדוול ולהרדוול זכה לשמיים. — גם איז תוקי גוירטנו על השוחטים דקהלטנו, זיא טארין ניט וויאוין זיעירע החלפים לסוט אדס אורה כלל, רק לאיזה רב מבורסם באיזה קהלה מפורסמת ובידיעת הפרסנס חדש על כל הנזכר לעיל איז אורה גודלה בחרמותה הנ"ל על כל אנשי קהלטנו והסורים למשמעתנו: חלילה להם לשנות מכל הניל בעונש חרמותה הנזולות והבראות. וכל זה האט מען גיטאן לכבוד השם יתריך ותורתו הקדושה, עס זאָל ניט חי' נתחלל וווערען כבודו וכבוד תורהו, איז איטליך זאָל האלטן זינגע ניגנים וואָס איז מקדשנו גאנז אָרץ, שאָן כה ביד כסום ארט לשנות מגהה קודש שהזקינו בו אבותינו במדינה זו. איטליך מדינה לנו האלטן זיעירת מנהיגים.

הgam או קהלטנו האס ניט קיין כה לנור אומר על שاري קהילות תחולות זאלין גיב' הקירה האבן און חרמות דריך געבן. רק עושים דרכ' בקשה לבען כבוד השטיית קודש ישראל: קערין זיך כל הקהילות מקנא או זיין קנטאט הי' צבאות, כמוינו כולם בני אב אחד בניים לאל הי'. ובאשר איז כה יומן איז קהלטנו דער גראעסטער קיבוץ מבחר ער ואס בישראל בכל המדינה, מלאה חכמים וסופרים וזכות הריבים תלוי בהם. מצאנו עצמינו בחובין להיות מן המערורין והנוקבין חזרי לבות של כל אחבי. און דעם ברו וועלען מיר סייקין לכל גבוי ישראל, מהרים קול תרועת חרמות שמותה ונדיים על האנושיים הרצעים וואס זענן פרוך על תורה און מאכין זיך בזונורי מניגנים וכנגהיגים חזשים מיט טינוי התפלות, מען זאל ניט לאזין פאן זיעירת מעשים רעים לפרשן בין הצבור בסום קליזיל או בית המדרש חדש ואש ניט איז קבען לרבים לתורה ולתITUDE. ובזכות תורה והעכוזה זו הפללה בלב שלם נכח כולן בבחירה לעלות בהר הי' ולקיים במקום קדשו, ויגאלנו גאות עולם להבר את האהיל להיות אחת, Amen.

הברוז זניל איז גיועזין במוסכת שולחן מלא וטהור של הרזנים נגידיס פרנסיס ומנהיגין, בצריך כל יהודי סגולה קראייאי מיעדר אנסי שם, ובצירוף רבנים מופליגים מאורות הגדוליים יושבי לשכת הגויה דהקליזו רbeta דקהלטנו מקיך בראך י"א.

ג.

צד תוספות ביעיר לבעד הקוזים מן הרים, נדפס דברי פי חכם אחד בן חמי קדם, במליצת הגנו וכתו ואנו, ודבש וחבל אשר תחת לשונו: ירעש בקרלו נפלאות, על התבוזות חובי חבר בולאות, ותחתיים ירגון יריעה, יהו לתוכם משאות שוא ומדוחים, אילני פרק וקוזים כסוחים, נתבעים ונאלחים מלאו בהיותם אוחים, אך סורדים ישכנו צחיחים.

פתח דברי עירנו ויעורו קנתה זה צבאות. זה ימים רבים כאשר עצור בעצמותי ולבי הולך וסוער כהמות ים ימה ווורקי לא ישכון, ועכשו בייתר אחריו רואי מכתב עו תבין דברי פי חכם חן א' מגמוני הזמן, אשר לו נתכנו עלילות תורהנו הקדושת וכל מהלך שבילי הדעת והתבונה נהירין לי', חוכם קודש ומתחו לחול ים התלמוד, מלא דעת ויראת ה' ויסודות בהורי קודש, מהגב מזא הפנינים ואבן יקרה, מצוקתו מצוקי ארץ, אשר עליהם הושתת TABLE, ותוכם רצוף אמת לאתבה את ה' אלקיו לעבדיו לבב שלם. מפני יהלכו לפידים, פטק זין הנפק מאתו על מתרביה האנשים אשר הוכו בסנורים, והחדשים טkor נפתח לבית ישראל במנגנים שונים, מהרים ומחוברים את מנגינין הבנינים על אדני פן. שפטותינו גנטופות מר, מתרעם על מוזותיהם של אלו הנחלקים מהן העווה לחזוב להם ברורות נשברים, להפר חוק וגובול אשר בכלל ראשונים בארץות אשכנז, אשר אנחנו מגוע תפארותם, שכוני הארץות הללו, בחוקים ומשפטים צדיקים, בכל אשר אנחנו עוזים פה היום בתורה ובזהה שבלב זה הצללה הסדרות לנו מימי קדם, בגולות החל הזה אשר אין דרך לנשות ימין ושמאל. וזה החלים אשר יזמו לעשות, מלעיבים במלכי אלקים לפרט גדן של חכמים אשר היו מלאים על כל גוזם, כשפט מים רבים בכידים לתבון ולהזרות. משנותה היהת סודורה בפיהם, בלולים במרקא ובמשנה בדלאות חדפים ובקיאים, ובוקעים חלוני רקייעים, ושמעתתיהם מרפסן אינגרי והנה חדשים מקורב באו נצבו כמו נד קזר בימים נחלה להבדל מתחן העדרה, לבתיו אוחזו בקירות התורה הנגלית ולובינו עד עולם, וכל עסיקיהם בנטרות. מה מאי חמו מעין של תנאים החכם הנזכר, כי מלך ה' צבאות הוא קנאין קנא, לא זאת בחרף לקראת האנשים והם, לסעף פארם בمعدצת, על היזומם גנודים מקהל הגולה, ולא יאכלו את העברים, כי תועבה היא להם לאככל משחיתת הווחבים הננסכים מגמוני היבן שופטי ארץ שבימינו, אשר בית ישראל נשען עליהם ועל פיהם ישק כל עם הישראל, שופטים ומורי הדראות בישראל שבכל עיר ועיר להעמיד שוחטים וווחבים עיפר רוחב ביניהם אשר נתן ה' להם לב לדעת להבין ולהזרות. ומה גם בקהילות הנזרות אשר שם יקנו המאורות הנזרות מאורי אור המאירים לארכ' ולזרדים, אשר גונן הנטראות נצר מפעט בראש הדרי קדם. זוכותם חוכת אבותיהם מסיעתם לבב יכשלו בכל יקשו חז'. וכל א' כדי לעצמו, היותם מלאים זי' ומשיקים נגה א/or תורתנו, בלחכה כמותם בכל סקוט.

הנה קמו בערים מטילין מום בקדשי שם רוזי ישראל לאמר, כי עיני בשוד להם ו הם משוללים מבחינת הסכין של שחיטה ושאינה ראוייה היא. ואמזין לעצמן איש סכל נבער מדעת לאככל מובחו, יגסו עיר לבוה אשר טה עיני מראות ואין לו לב לתבון ולא בינת אדם לו. ובכל ראייה העזים

יזבוז לעצם לאכול מוכח עכבר דזקן. אין זו כי אם רוע לב וחול ושורש פווה. מי יתן ותגלה דעתם ונודעה חסאותם ותועבותם, אשר הפה עושית כוונים למלאת השמיים.

שניות מדברי סופרים. אשר נפשיהם קזה בלחם התורה שבעל פה, לדריש מעל ספר תורה ה' החוקים והמשפטים התוריות וגבלות לנו ולבינו. למסוך את בשרים בין הרוח ועיסים רמניגים מצפוני החכמה העליונה או רין בדרא המטלאים בתרישיש ומשוב齊ות זוהב במלואותם בכל חזרי התורה הנגלית לעין השמש. או החלו לקרוא בשם ה' בסתרי הקבלה ולא כל הרואה ייכנס אל מקום אבני שיש טהור ולטלול את השם יטול, ולא כל תבשין אבינו או רבינו ידיעת בטהלה, לבל יתגננו ורלו וירוץ גולגולתו, ולא כל עינינו מראות מתביס אל האלקים, פן תאכלו האש הגורלה זוקין דגרא ובפערין דasha, מאן מעיל בר נחאה לתוךן.

הן אמר נודעת יד ה' את אהביי עצאת השם בגבורתו. אשר או ריהם ויאורו עיני לטעם בירעת הדבש וחולב של הקבלה. אמנים שמשא לאו אכולי עלמא ניחה. לכל אשר ייחוץ לבוא אל המליך חזריו ובגנוו אודר הפנימי. ען קראתך ושנית היבנא טלא, נהרנה ראייה אמרות טהורות של קדמניגים, חזבות לתיבות. אש מפייהם תאכל לכל הבאים בפוד ה' טרם מלאות להם ימי בינה, וכם אודעתך דרכני בנגלה. ועוד ימלאו לו ימי וגנות צופים של תנmia ובחריט הרומים אשר סביבה לה, ועוד ימלאו לו ימי החגנותים מהדר והוד תפארת עדי הזות וחליל כתם הטוב ואדריך תפארת תורה הנגלית, ואור לו בצעון הלוות ומדשות בטעם, עז ופרץ שות, גידל על כל מים ועל יובל ישלה שרשי, ופוארות תארכנה בכל קני תורה בדבר הלהכה בכל מקום ואומר (?). ואחר תודיע אthon אלקים את כל זאת, אם חוץ בו ה' להפיק עליון ען אודר להעלותו אל מקום ביתה אן האהר מרכז הקבלה. או יצליה או צכילה: תורה היא ולמדו היא זרין. לחיות יונק מסדי החכמה הנגנות היה מרוב מובהק למסור לו ראש פרקים וכשבים ללבושים. הלא מודעת זאת מספרי הקדמניגים בעיטה עולם, ורעיםם בקהלם על הנחותיהם ונוטלים עשרה לעצם לאחיזה בשכלויות הנגינות במרומים, והוא לא ידע ואשם. ותהי חטא הגעריט הגעריטים בעם המתיריטים לעלות אל ה' לבוא שעריו אל החצר הפנימית גוזלת מאד, כי חופשת לא ניתן לסת לחפש במכתני הזות במטמוני חמהה העליזנת לחשוף מצפוני או רג הנעלם. אם אין או רג מהזיק את ברוא דתוריה החשופה ונגלית, סאדר קריתי ושניתי בטטריט הרבה אין קץ. אין לא יחת ויסחד יותר לבו מפקומו, להיות מפסס וועלם במעלות השלום, ושליבתוו מתהנתנות גנות תהתיו, ואין יקום ברגלי בפרשיות אודרת התורה הנגלית. כאשר יחולות החלום תקין ויריקת נפשו.

תי און צלצל לנפים, מהז סדיינט זו פונגה העבריט. היהת כן בעזן מקודם, חכמי חיים גבה לבם בדרכי ה', מלאה ארשים דעה כפיט ליט מכסיים, היז בקיי' ומישבן בדעתם הרוחנה ומלהה, עוזים בגביה אגנסיט לפלפל בחכמה ומצעו חoon מה' להציג לאור תעלומה הכרמתה בתהראות הלהבות, חובי חיבורים מהוציאים בחורייפות זאנטז. על שכיהת חממדת האורה, והעטדו

תלמידים הרבה, ויזיתם היו אמונה לאל להציד פורי האמונה לסקל מסילות ולפנות הדרcis לישר הדורים. לבלי יטו אמורים ממסילות הירושיט, לבלי יתרשו לעלות ולבוא אל הקודש פנימה, עד כי ימזו וישתו מעסיט רמניגס ומין הרקה יינה של הרוח המרווקת ומקוטרת מור ולבונה מכל אבקה רזכל, ספרי וכפרא ובולא חלפו אערכח בכל ושמורה. ובימינו נפלגה הארץ, חלק לב העם: חזים אל הים הקדמוני ים התלמוד וסעיפיו ופאdotio וכל הנחלים הנפרדים ממן, וחזים אל הים הקדמוני ים הקבלה הנבעת לנו מנהרי נהלי איתני פולט אחר חחימת התלמוד. אמנם המתקושים והמתחרים אל גינט וורדיס של הקבלה מוה ומזה הם כסופים וככלמיין, ואיננו יודיעים מאומה כי הירידן מעלהם עדי התודעה הנגלית, ורקצים ואינס מגיעים לקטף עולות בכרמי הקבלה ובסודה לא באה נפשם, וייהיו משניתם ערומים, זה וזה לא נתקימה בידם, זולתי קROL והממצצפים והמתגינים, כל ימיהם כהנים בהל וחוזאות, כריעות והשתחאות, מתכסים בשלמה חדשה, אשר לא ניתן להם למורשת, כיילו היה אור במושבותם והנה ענן וערפל חתולם.

מה מאי פלא עוזם תשוקת הביערים בעם, איך תשאט רוחם וכלהה נפשם לתשוקה נכבדת, لكنנות שלימוט לנפשם העכורה ורמוסה בחמר חזוצה בבלואי סתבות, ליכנס אל היכל המליך ה' צבאות שמו, אל גנת ורד מבחר עצי ברושוי, אשר חומת אש לה סביב. ואף סדרי מנהגינו ותפלתנו שמו ל佗ubeה, ושירות ארשים ספרדים, לשיר במללים במנגוי הספרדים שכוני אים הרוחקים, אשר להם דרך אחרת בכל נימוסיהם עפי גאנז קדמוניהם, ואגחן שכוני הארץ האל אין לנו לסור מכל הדרך הכבושה לנו, ויסודות נאר יזק נהרא ופשטי, והם סותרים עיט לבנות בשם מעליותם. אם במה שהותרו לא התבוננו, איך יהיה לחם עסק בנסתורות הרוחקים מכלויתיהם.

ובה עצמו ראשיהם וגולדילחוב, אשר הבוערים שותים בעמא את דבריהם, המשמעיים הוד קוילם בכל רון טמיר ונעלם. הגדויל שבתם בזריעו עלות ינאל יקבץ טלאים, הסכלים והסתאים, לתה להם ערמה דעת ומומה, לוחכם לפי זרכו ומלהלו וירף בגדרו, עורך שלוחן לפי כל אחד, אבן חד השוחד, למען יאמינו בדבריו וישירו תhalbוי, יאמרו ברוך שכמת לו בעולמו, פאר וכבוד נוגניש לשמו, באמրם ראיוי זה שתשרה עליו שכינה, במקומו עוז וחודה רונגה, ולפניהם תדיין דאבה, ואין לפניהם עצבה, וקהלן ערב ומרתן נאהו, ובকומ רנה שט התפללה, הוא יתפלל עלינו להגדיל מהלינו והודינו, וועלינו לתה הודהה על חביל גורלינו ואור נגנתנו, כי קדוש איהם אדונינו. והן עופדים להתפלל בהודאות ולהלל, משבחיהם ומלהליבים ערים כחוללים. קורדים בשפתותיהם ובעיניהם רומנים מכרכרים ומפעזים, פוערים פיהם לבלי חוק, והקהל נשבע למרחוק. כמעשיהם בשבת כך מעשיהם בחול. זמירות יאמרו בתוף ומחול, מאירועים בתפלתם, כל הימים נגינתם, ואין עומדים להתפלל לעזורך השחר, באמרם כי גזונם נחר, ועוד אשר ייריקו את אשפטם לכיהר עצם מוחמתם, לבלי תה' תועבה תפלהם, ועוד ישימו באפס קטורה ועשב מעלה עשן בקייטור הכבשן. וזה אל זאת נגונים להוציא ואש מהאגנים. הגדויל שבת פותח ראשו והכל צופים בעשן, ובמננו יהיה לבער, לכל כסיל ובער, ממנה מדריקין באוירין דאסא וזוקין, עד יתחלחו מעיהם, למלהט משא להקל מעליותם. ועוד השמש

במורכבים יוסכיבים וחומיפט, ופעפיותיהם מתקצרות, חולcis ארכות וקצרות. והגדול שבתוכם נתן קולו לפני חילו, וכולום עזמידיט ממעל לו, חאה פותח ותם עוניים, הומים כדרובים וכינויים, וזה המשביר להשכיפם מטהבו, להכין שאר לכל החברה הכסילים עם קרובו. אך אם ילאת כלכל, מתחת להם חקלוקן, כי רבים איכיליב שלוחנו ובוועים הוננו, על בואם בצל קורדו ומעוננו, לבך שחשמהה במעוננו, או ייתם כספו ומקנה קניינו. מלחהפיק להם די צרכם, או ייתן עיניו בבעלי ממן אשר הון וועשר בביטם, לתחרידם ולהביעתם, כי הונד לו חזות קשה ממשים, בהיוונו נופל ונגלי עיניהם, בחוזן לילה בנפל עז אנטשים תרדמה, נגלה לו כל כל תעלומה, להודיע לבני הארץ את המגערת ואת המותמה המתחולל על ראשם מלמעלה. החאנן לו יהוש וימלאו מתגניז חלהלה, איך ימצא מזור ותעללה, להנגץ מפוח ייקש פחד ותלה. ואו הוא ישיב אמריך, יבטיחתו להיות לו עוז מזריו: חטאך פרוק בצדקה. או תגצל משוחה עמוקה, תן פרידן וצא מגורה לדורתה, מגנן לשמה, יתפרק חן לך את הקלהה לברכתה, משינו ששון ושמחו, וגסו יגון ואנתה, והפדרון יצא לחולין, לכל הייזאין בכלין לבן שאולין, ערת הפרושים והונירים, האוכלים למעדנות לחם אבירים, להכין לכל א' מטבח, והי' אך שמתה, שישים ושמחים, בעל עולות מהים, יצזה להכין לחם מטעים, גרד וכרכם עם כל ראי' בשםיהם, כי הכרכות משמה הלביבות, מרפא לנפשות הנכאבות, ובוior לבעלי מירה השחוור, נתן שמחה בלבו ששון ואורה. ובהגי' יכי התשيبة עט יקומו במשפט כל יזרוי צלמים לפני רם על כל רםיט, כל עדת ישראל מוכנים וזמינים, פלאל לאל וועוקים ומתחננים, למחות פשיימו כענוגים, הם אוכלים למעדנות, מטעמים הרבת מיניהם, ובתענית שני וחמשי ושני יאמר הגבור החלש אני, וביום הזומן סר פח' זאוני, ומזה גם היום זמן פסח שני, יהיו אוכלים בו לחם עוני, כל יוזעדי דת שפתיה מרכז (ז) אודרים לפסיח חסאת רובץ, אסור לאדם לעונתו בו גפסו דמו ברדאשו. מאי' אתמה על נימוכיהם. האט ידמו כי אין בבין אל כל מעשייהם.

השבתי דרכיהם הנה שבעה הבית, אשר להם וווער רמתה בשבעה דרכיהם ייטסו וירדוopo אחר התבבל ויהבלן, וכאהוד הסידרים יטולו. עמדותי על טענות בחזות אבן הכוועים, על אבן אחת שבעה עינים, אשוד הטטו אותם עיניהם המשוטחות באארץ אותביהם. כעטסן על עורי תבריהם, להתאבך בעפר רגילהם.

וקובל אני עליהם הפורצחים הכרוכים אחריהם, חצבו שבעה עטודיהם: פרוש שכמי, שכם אחד כל אחיהם להתגדל ולהתפאר בההלה ווען, הייתו חobar חבורים ביחסם, פין ידרבר הכתמות, והונט לבן תבאות מוכחות ומוסרים, لكنות לעצם שם כוב להתגזר בעילות תhalbוט, לסתור עוזו שטה אימטו מוטלת על הבריות. מזיחם אודרים: אשורי שוו יולד שוו גידל, והיא אוור אימחת איהם חליש על גבור, באמוד עליו כבודה חזקי ווועך על דאשו מלמעלה, וווען על דחיז כץ, הקיט אפסי ארץ.

פרוש נקי', תנקסין ומערוינן לבות הכסילים המוערים בעז, התוארים לעלות בעמלות הסולם מוצב אדמתה להארץ מענית, במונחת וועונג בלי' יגעה ותענית; ובלי' עון יוזען לתהיות רצין. וועלן ככש לרצין על מזבח ה' שלמעלה, לבנות בשםיהם מעליותם, עיי' נועם זמירותיהם יומדו ערייצים, להברית כל הוועדים בתפלתם השגורת בפייהם. לעולם ירשו ארץ.

פרק ש' כווזאי, המאכילו בתורות הקדושים, אשר יביאו בם ישראלי נדיים ונבדות למלאות גורונם, לבל ימר בגיניהם כל היום; אינט עמוסים בשא דבר ד' להעניק שאה וליחד ראות עינוי בדבר הlecture, להיות צופה ומביט בדברי חכמים וחיזותם לשעשע נפשם להיות מטעס ויורד לעומק הנחל היורד מן תערים התלוני בסערה, על מכונם יוסד ארץ.

פרק ש' פדוֹכה, לרכאחת רגילהם כל עשרי עם, אלו בעלי הלבוח בעלי מריסין וקרנימ, החוריין כמו אודיגלה באפיק נחלים אשר לא יכובו מימותם. עליהם יאמרו כי הם בונים חרבות למו, ומטיין מות בקדשים היהות כובים לכל דבריהם, ואין יגיעם בדת אמרת ולשונם תצמץ מרמה. יכולו ימיהם בפלול של הבל, והם מתחביבן על עסקי נפשותם, מבתוים עצם בקהל הארץ המיסוד על אדרני התהוו, וילכו אחרי ההבל וייהלן, ותחת פלול יגיעו לך טוב תורה אמרת שבפיהם, עץ החיים הנטווע במרקן הגן, פרדס החכמה העלינה לנטווע שמיים וליסוד ארץ.

פרק ש' מה חובה, חובת היום בבגדי לבן, הגי רחפו גונדא, פעישים מעשי זمرة דפומה בהלה, עד דפקע אגרי בי דינא רבא ליתפרע מנייניו, מניחן חי עולם וווסקן בחו' שעה, ולדורותה דור עקש ופתלטל. האסיטים עקלקלותם ואשוריהם מני דורך עקבות אבותינו מהלך שביל הרעם וידאתה ה', זמן תורה לחוד ומן חסילה לחוד. ומקרא זה אין דורשין לעצמן טטר מים וכו'. אין תחלת דין של אדם אלא על דברי תורה המנוחה בקרן זיהת, ומוואותם מלאים מפיקים מן אל זו, הרוג בקר ושחות צאן, אכלו ישתחוו כל דשני ארץ.

פרק ש' מיראה, יראה להם ונובה להם, רמות רוחא נקיטי ניגריה בריתיא, לפסוע חוץ לדין של חכמים בעיל הוראות ודינין, עורי השלחן צפה הגזית, אשר האירו אחריהם נתיב לכל קהנותינו בגבול אחינו שוכני הארץות האל. כשהר פרוס מפה על השולחן עריך^א ימיהם אנו שותים, רבית שתו ורכבים ישתו עד אין קץ. לעולם דבריהם נצב, יסוד מוצג לבית ישראל, בל יערון ובבישובן מאחריהם סנוו חותם צר. וכמת הפרושים נחלקו מכל העדה אחינו אנשי גלוותנו בהרבה דיןיהם, כמו בתפלין דזהיה תלין עzman באילנות הנזולים. אשר לבם היה פתחה עלי מימי הקבלה, והם או מרט מקבלת ואילך לא אהיה חובש פאר, כי אותן היא, מה שכבר נгла רוי זו לחכמים מאורי תגולתה נזרלי הפטוסקים חפליאו עזה והגדילו תושיה, באמרים הנזהה עוצה מצהה וכיוזה בדיינים אלו. פוטק שפתוי מתחה לו, לשנת מתני אבותינו וגוזלינו, יהיו מלעיבם במלאכי אלקים העולים מן הארץ.

פרק ש' מאהבה, אהבה בתענוגים, לבנות ימיהם ושותיהם בנעימים, ואינם באים אף (אך) בಗל לחם. אמל ושותה יאמרו לה', ומגליים לה חזרי סוזה לאחיזה בתבל' הזמן וסת בינו ותענוגי, והتورה מונחת בקרן זיהת. זאת דתי תמלך של עולם אינט עוזים, אך למסקן אתبشرם, בכל אשר מתואת נפשם בברך ובצאנן הם יקחו. חלקם חוקול באין.

^{a)} המהו והריאו על השולחן עריך, מזרעתם בעס, "הטהרה" (על השולחן).

אי לזאת יזרד הנבן המשכיל יוזם וישתאה מהריש לדעת, מות זה בהיותו מבין ומאון ומביט לקל פגיעותיהם ותפלותיהם ברעותם. הבות יבחר הז' לאכול ולשתות ולשמה, ואין חרד על דבריו וכל ימיהם לא יאכלו בעבון לחםם. ולא תשוח עליהם נפשם לדבאה על אורך גלוננו המר הזה, ואין א' מהם חולת על כבודנו בחטאינו, אך שיטים ושםחים אוכלים וחוגגים. כדי הדריך לאזרור קנאה לפנות דרך ולסקל מסילות, לבל ירעוו ולבל ישוחחו בכל גבול ישראל, ראשית תבאותה הז', אשר כל יגיעהם בדת אמרם בסיהם יבלבבם, לילה ביום יעירו בעסוק התורה החשופה והנגלהות, ישלוו פארותם כעל יובל, להגדיל תורה ולהודירה, לחדר בכל יום תמיד מבורות ומעינות הנובעים ממניינו תבוגותם, מים המתוקים מדבש ונופת צופים.

כל זה הציקתני רוחי עד יצאתי לחוץ, לדבר להסיה לאחרים חמת רוחי וכובד ابن אשר עם לבבי, אשחת ויחפש רוחי לכל איש גלבב: החיקו מגן וצנה על כרם בית ישראל לכלות הקוצים והסלונים מכאבין. ועוד נספה, בעתים הללו שמען ותרגוז בטנו כפרוח רשיים במנינה ליטא, טרו וישרצו ויעצמו במאוד. הליצנים נראו בארכן היהיא. המתלצצים בכל דברי חכמיינו, עתקו וגם גבריו חיל. עד הנה נסתה דרכם ונתייבותם וՓרי משבותם, ועתה אתנלי בהתחתיו (?) עיי גודלים חקרי לב קיק ווילגא, והכטנו להחיק פון ורומח בישראל, לשבר מלחמות הכהרים הניל, להשוף מעשיהם המכוערים. הן גרשו אותם מעל פני האדמה, לבל יסחפו על בית יעקב ולא יבואו ויטמאו את אדמותם. כן ירעשו כל העדרים הגנבהים, ורוננים יחקקו צדק לכטוב מרותות עליהם אל כל ערי מושבותם וחובורותם, כינוס רשיים רע לום ורע לעולם, לתפיכם מעל כל הארץ. כל החדרים לדבר ה' ישאו נס ומעל קנאה, להמתיר על רשיים פחים ולהשיב שבעתים אל חיים, חרפתם אשר חרטו עקבות משיתנו ותוורתנו, לצאת עליהם בחורף נוקמת נקם ברית ה' אשר כרת עמו בחורב, ועוננותם ילכדו אותם, לבל ייחטאו עוד במעשיהם ויזט במעליהם, רועי זונות מאבדי הונגה של תורה, באמրת: זולכת זו נאה דברי המkil בדברי תורהנו, ועוגנים ארחות יושר, יגילו בתהומותך רע, כמקتاب הראשון אשר העתקנו באגרת הזה. ואנתנו את גפינו הצלנו כי הומרנו. וכל החוסה בשם ה' באמת יכוננה האל וישים בלבו אהבתנו ויראתנו, לעשות רצונו ולעבוריו שכם אחד בקרוב כל קהל ישראל, ובימינו יושע יהודת וירושלים במתורה.

ד.

ואחרי כתבי ספר הלו, שהוא חרב נוקמת ברית אלקין אשר כרת עם אבותינו, הגיעו אליו הכתבים הללו מקהלת נאה וחסודה ק' ק בריסק דליטה, שהעתיקו מן הכתבים ששלחוי אליהם ק' ק ווילגא, ויצאיו לבLER בקולטס להעתיקם להשמע לרבים: מלאים זיו ונוגה מפיקים, כאיל תערוג ע' אפיקים. יזהרו כוואר המזדיקים, היה אחות אלופים וראשים נגידים, אבירי הרזעים פרנסי ישראל הם עומדים על הפקדים, הנהל עדת ישראל קיק בריסק יס' א. יטפתית הוזק חן בשפחותי, באלאטי וברכבותי, ראש אלפי ישראל, היה רב

הגאון וגדורל חמפורסט הרודה בקי'ק הניל ובכל גלילות הניל, בבוד גדולה
שם מתריר אברהס נריין *).

אחיננו בני ישראל, הלא ידעתם חדשים מקרוב באו אשר לא שعروם
אבותינו, שנתחברו כת השודדים, כחבר גודדים, מראים קולות קלפידים,
ועושים אגדות לעצם. ותיתם שנות מכל עםבי בנוסחי התפלות מכתבע
שטבוי, חכמים הם בעיניהם ואנשי מופת מה; וכל היושבים לפניהם, אפילו
עמ'ה שאינו קורא קיש, חיכף כאשר מדבק עמה קונה העולמות בשעה אחת,
ונוג שואגים בתפלה שיע תיבת לעז'ן מגוניט ובסגנון יתנהגו, ואומרם
שמוחשבתם משוטחות בכל עולמות. ובעויה פשתה המסתפה והפרחה האראעת
בכל מדינה ובכל עיר ועיר מספחיה ומפחחה. ומכטלון תיאת כל עיקר, וכן
שנו ר בפייהם תמיד למעט בלמודם, ושלא להצעיר מאר על עיריות שבא
לידם, וכיוצה בו דברים קשים ומכוירים, כאשר נתרדר לפניו באדר הימכ'
שהיעדו אנשיים כשרים ונאמנים עליהם על מעשים מכוערים ומדרכם המוקלקלים
ובעויה בהרבה מקומות מסיתים ומידחים בני צין המזוינים בהלכה. קראוים
והולכים לטומאים **). זמורה הרשות והם לדמיים יארבו. כל ימייהם כחגיג'
מתקדשים ומטהרים אל הגנות, ובקלילים שכיר על הפרישה מן התורה. ואוי
לهم מעלבונה של תורה הוגרת שקי'לים. ותמיד הם מליעבים במלאי'
אלקיים והילל שם הגוזל בפני עיה. ובפרט בעמדם בתפקידיהם המזוויאות
כפי שנתרדר לפניו מפידתם, מראים קולות שונות. וקול המכון הקရיה הומה
להבליהם, ולטלים ולחבטים כנביי הבעל, ומפשיהם כמראה האופניים בקדושי,
עליגונים למטה ומחוגנים למלעה.

הן אלה אפס קצת מעשיהם, אחד מני אלף מדריכיהם הממעערים, ועל
כלם הוזו ואמרו טעם לפנים בקדשים בעיה, כאשר הוזו בטוני החשודים
הגיל. לאות רואי וכוכן שתרדגה עינינו דמעה כנהל מאן הפוגת, על הפרצה
במלאת שנפרצת בעיה זה זמן זמניהם. ותיל אשר מן השמים נהגלו עונם,
ארץ מתוקמה להם, פה במנינו יציו, שהוזו בפייהם אחריו חיפוש מחופש
בחקירות ודרישות אשר עשינו בעיה.

על כן באו מן המודיעים ולפניהם לכל אוחינו בי' הקרובים ורחוקים.
עד מתי יהיה זה לנו למועד. פן חי ינכרו זרימו, שבעיה כבר יבוא מה
שייצאו ***). ע"כ על כלראש עם יעטו במעיל קנהה קנאת ה' צבאות, להשמי
ולבכער ולהשטייע עלייהם קול חרומות ושותות חירופין וגידיופין. וכבר בעיה
עקרתו מוחשבתם הרעה ממקומנו, וכשם שעקרנו מן המקום הזה, כן יעקרו מכל
המקומות, שלא יזכיר ולא יפקד ולא יעלה על לב לעולם. ובכל מקום אשר
המצע ימצא שמן מנתה, לעקרו לבל יהא שורש בארכ' גוועט, והעיקר אף

*) ר' אברהס קיגלבון רב בבריסק, הנודע ביברכיו עם ההסידות (ע"ז בכ"י
"מחשות בפיים" ו'CLR פושעים').

**) צ"ל לתוכם, בנקום, 'טומט', כפומר לטינאטם (ישן נצל עט פטן, כדרך
המhab').

***) חסוי על כת הטריאקוטים, שריבם התנזרו בימי' הדם.

שיתחננו בקהלם אל תאמינו ברע ואל תבטחו עליהם, כי שבע ואעכבות בלבם, השמיד כסילוני ממאיר. ועליהם נאמר כל באית לא ישובן, עד שישובו מעצמת תחיותה גמורה. באשר לפ' שנטברדר הטומה רצואה שבקרבתם חלקו מהמאות פיהם, והמת פתחיות חרב הרה לצידן נשות נקיות במטכם ברשותם, עד יפלח חז' בקרב לבם בעקב אל מוסר אויל. בכך דרך לבודוק אחר שם החומרץ, המצח לפרט ולזרור וליתן חרם עליהם, שלא ילכו שני מינים ביהה, כי מן במיינו אסור במשתו לפוגם טעם בכלוחו, ופוזרים נאה לעולם. והשם יזכיר כבוד סיגינו ויסיר כל בדילינו, וישלח לנו נאמן משיחנו—אללה אראש ודבורי אלופים ראשינו קציני אבידי פרנסי ישראל דק'ק ווילגא צ'ז', ובאזורף כבוד הרב הגאנן המפוארם החסיד מו' אליה נז', ובאזורף שני כיתות דינין היושבן בסאות המשפט פה קתלטנו. יוט א ר'יך איר Taklabbith.

אליה' במו'ה ש' זלה'ת^{**}

דובער דיביגא וספרא.
מרדייכי במו'היד פ' זיל.
יזודה במוי גבריאל זיל.
בצלאל במו'ה צ'ה זיל.
דזוב במוי יהיאל מיכל זיל.
מנוח נחום בהררב המאות'ג מו'.
יצחק זיל.
יזודה במוי זאב וואלף.
תגוך זונדל במוי יצחק זיל.

ה'ק' שמואל חונה בקי' הניל^{**}

שמואל במוי אליעזר זיל.
יונה במוי יהודת גלבז זיל.
יוסף במוי יהודה לבב זיל.
יעקב במוי אברהם זיל.
יהודה ליב במוי אליעזר לייטמן זיל.
אלחנן במוי יצחק זולקא זיל.
דוד בלאי'א מו' שמשון זיל ברוזא.
יצחק במוי יהיאל מיכל זיל.

.ה.

אל התהרים הרמים, יתרוםם קרנות צדיקות, שפע וברכה עד בליך די מפיקים כנהל אפיקים. היה אה' האלופים ראשין פרדסין רוזנין, מחוקקי צדק מנהלי צאן קדושים, בכל עיר וקדיש אשר יעלת ואשר יבא, דברי שלום ואמת, ובראשם ראש הגלילות דגלי הרובנים המוארות הנזוליות, גאנז ארכ' המפודדים, אפרסונגא דכיא צלהות של פלייטן, כי לבי מעלו'יו ומודגתנו, תהלהם צומחת לעוד. אהובינו אהינו בחורי ה', אשר חוקלים בדרכי אבותיהם לשמרו דורך ה. הלא שמעתם אם לא ידעתם, כי חדשים מקרוב באו אשר לא שעורם אבותינו, ומוכנים שם חסידים, ובכל עיר עוזים אגדות עיזו'ב בתני נסויות ובתי מדרשות, רק פורשין עצמן מן ההבדר ותבקע הארץ לקולט קול בית הפלחים. ודרתיהם שונות, בשנות את טעםם ממטבע שטבעו חכמים, וגם מפטיקין באמצעות התפהלה בדברי לעז'. ומנתגי שנות נגנו, וחתה המלך מלכו של עולם

^{*}) היה הרב שמואל בן אבנידור, הנציג ביזנו עם קהלה זילגא אה'ב (משנה הצע'ה, וא'ך').

^{**) דנ'א (ר' אליזה בר' שלמה לאבן), עד כרכם של יוצר החרטומים ע' קרייה נאנטה' לטון.}

אינם עושים באמת, בפלוי חיה ומליט כל הזמן בדברי התול והללות, וכל בעשן ימיהם. ובঙג זה שנה שנמצאו מות הכת בקהלתנו, ותולין מעשיהם סאלין גודל, ויתגדרו כמשפנום.

וכל זה נשמעו דברים מכוערים תחרשנו. ועתה מעשיהם שבSTER פשו פרי ב글וי, מBITS ת"ח פטנסטן יחידי הזהר. ובדקנו אחריהם ומצאנו דאס המחסה שלתם היה מר א'יסור, מוסיף הבל, עביס של מי רגלים, כספי סיגים מהפה על חרט, ופשטה הצרעת נושא. ומתעתעים הוא ואנשיו אשר אותו אשר הקשו בדרכם זה המשוקל. וגם מזאנן ברשותם ספר כתוב יד יורה באגבע על כל מעשיהם, מגלה טفح ומכסה טפחים, כפי גביה עזרות חbillות הבילות שביזיט ממעשי, ומכחן משכיות כספי וכתוכו רצוף ארס בעויה. וממי יודיע עד הין הרבים מגיעים, עמוק מי ימצאנו. רק מעשיהם שבגלי מכוירים, כאחד תריקים מפרק בי כובי, בבתי המדרשות ובhai הגודלה דקהלתנו, וכל פה דובר נבלת וזרבי פיעור, כפי אשר הוועך על מר איסטור, ותודה בפניי שני כיות דיני על כל הדברים אשר עשה. ושחרנו עליו לפרש חסאיו בכל בהאי ובתמייד דקהלתנו, שהכל הנה מעשה העתוים, שעשיהם הוא ורבו הרגלים עליהם, שדברים דברי נבלת והתול ואומרים שרש (שיש?) בוה בונה גפלאה ע"פ הטעון. ואחר שתיל נתרבר לנו מקצת מעשיהם. יעידו על הכל שובל הנה מעשה העתוים. אשר השומע אף שמווע זו ראי לקרוע ליב קראים, על חלול השם הנדרול ועל לבוניה של תורה, ועל בני ציון היקרים המזינים בתלה שקוראים והולכים לטומא. וחנן מורה הרשת, והם צידי נפשות ולדמים יארבו, דמים תורה ממשע, הן שמתעדים מן הדריך ועתבי תורה, הן בדמי נזונותיהם של תלמידיהם הרכיס בשנים, שכלה ממונם בגסיות משאת שוא ומדוחם, מעיד לעיר בהזאות ופיזור סעודות. וככל ימיהם בתגים ומוועדים, ומקבלים שבר על הפרישה מן התורה, כאשר ידוע ומפורסם. וכבר נתגלה קלונם של כת זו בקיק שלא בוגלו ופירשו מעשיהם ועתוויהם, ולא נדו עד שעשאים מיניהם גמוריהם.

ועתה שמעו נא אהינו ושימנו על לבבכם וראי את הנולד מכת זו.ומי יידע מת יולד יום, שחיו יתעורר קנהה וכו'. עד מתי לעזה הרעה הוואת, אשר קם תרבות אנסים חטאיהם. ובפרט בזוק העתים אשר צריכים רחמים, ולא די מבורות הראשונות אשר היו מכויות כיאצא בהם, בעונתוינו יצאו מה שיצאו, ואף גם עתה חדשת תגמות, שורש פורת ראש ולענג, ושריש נחש יצא צפוני לקריב הצעוג. וכל השומע ורואה את דבריהם סיוזר נבר חלזון, להшиб מחשباتם הרעה על ראשם, לתודלם ולרדתם עד מקום שדי ישראל מגעת, ומשם ייפיצם למפען לא יתחברו במנן, כי פוזר טוב להם ויתפרדו כל פועלן, אזן. ואנחנו עתדים איה להזוף אותם עד מקום שידינו מגעת, להעביר גלולין מן גארך, וכל הקדום בהם ייכח לחיות.

כדי אלופי הראשי רוזני גבידי אבורי הרזען פרנסי ישראל, בזרף כבוד הרוב המפורך אביך ור' דקלהתנו, ובזרף דיני הצדק בי דינא רבא דקהלתנו מפיק זוילנא, ונוגה הרב האבן חסיד האמתי המפורה *) בא

ניכ על החותם. ונשלח פתשגן כתבא דנא לכל ראשי הקתולות שבפדרינטנו.

ג.

מהודעה מנדרון המעשים אשר נעשו בכאן:

התבוננו אל המקונגנות וקוננו אל החסידים דזמן האידנא, אשר נקראים בשם מעזריסטר וקרלינר, וכי הוא זה: כשתרי' הרב מוו מענדיל ממינסק בכאן בחירף העבר אצל הגאון האמתיש אלקי' מוהיזר אליה' חסיד ני', לא ראה בני הגאון בכל החורף תניל. אמר שיש בידו פירוש על אמר הווער שפרשו משפחחות, שיש בתוכו מינות ואפיקוריות ויתודים שהם רעים מאד. וכשבאו הכתבים משקלאָב לכאן בקיק ווילנא, אוּ אמר הגאון הניל': הדין עם קיק שקלאָב, באשר שהמשפחה הניל' המת אפיקורסן ומוריין ולא מעליים. ובתווך הכת הניל' הי' ראש המאוסף הראשון מר איסטור בדוראי שמו, והשני הרב מוו' חיים מגיד דכאנ. ואמרו אנסיט' השובטים וספוגנים כת (?) מרואַי פוי התחסיד האמיטי מהווער אללי' להה' מוו' חיים הניל': עד מתי אטם פושחים וכו', כי דברי הגאון עליו אין להוסף וכו'. והשיב מוו' חיים על הגאון הניל', שהוא שקר ותורתו שקר. והמעשה שה' בחוזה'ם פשת. וישבו הרוזנים וב' כתות דיניגים על כהה בייטש של פסט. וה' פסק תיק' לגורש ולפער המניין של קארלינר, וגרשו תוממי' המן. ומ' חיים הניל' יבקש מהילה בהיכ' הגדולה ובכח' של קברניטים ובעני' קלויין לפני אריה'ק, מהילה על כבוד המיקום ועיב' התורה ועל כבוד החסיד, וגם יקבל נזיפה וגדי' כדרין תורה, וגם לילך עס' עשרה אנשים לבקש מחילה אל החסיד. וכשבא אל החסיד השיב החסיד בהאי' לישנא: כבוד' מהילך, ובבוד' המיקום בבוד' התורה הגאון מוחדר אליה' החסיד: כל באיה' לא ישובך זו מינת. וגם גסתלק מוייר' חי'ים מן המגידות. ומ' חיים קיבל נזיפה וניזוי על עצמו. וגם כי' איסטר דבר סרת על החסיד, ומ' חיים נסע. ושלחו מכאן הרוזנים וביע' הדדק לחפש אחר דספרי' והכתבים שליהם, ומיצאו שם כתבים משוניים אשר אי' אפשר לכתוב עיט' השדה וקצרא' היריעה. והוורו בחרים אחר העדרות להיעד על מעשיהם. ונעשה כי' ביד' על מעשיהם מכוערים, הן מעשה שפטות עלינוין למטה ותחתוניהם למעלה; ואחד מהם הי' טמא במשכוב זכו, ועיין' הוועה בפני' ביד, רק אמר שאעיפ' שה' בתוך זמן חסידות שלו אעפ'יך לך תשובה אצל הרב ר' מענדיל; וגם שרוי' דברי נבליה, והפסק בתוך תפליםם בדברי לעזין. והוא הרוזנים אצל הגאון החסיד לשאול דעתו, ואמר שמצויה לתודפות ולרודהם ולמעטם ולגרשם מן הארץ.

זאת' ישבו הרוזנים וגם שני כתות הדיניגים והגאון אב'יד. וה' הפסק לשדרוף הכתבים שלחט אצל הקוניע' קודם שוון עד, ובכל בהיכ' ובהמיד לא' היה שוט' יעל'ה במעלה עליונה בשבת קודם שוון עד, ובכל בהיכ' ובהמיד לא' היה שוט' בגין בכאן. רק יהי הכל בכח' ובכיד' הגדל, ויתודה שמה' כפי' הנוטח אשר

זאת מבי' ז'. ואח'יך יזריט השם אתם וכל אנגלים אליהם. ויזכרת אב'יך לכל החקלאות הראשית, לך' קיק קל אב ולקיק מינסק אשר שם מושב סמל תקונאה. (ואנו שולח העתק מכתב קהלתו בח' הרותנים והגאון החסיד וב' כתות דיזני מונטגוני חכמי הקהלה).

וכשיצא הפס' ז' על כי איסר לא היה החסיד בכאן... רק באנגליה *)... ובזיפ' ד' עשי'ק שלח אחורי הרווננים וכעס עליהם: מרוע הקלו משפטם. אם כי לאל זי', הייחי עונה להם כאשר עשה אליו הנביא לנבי האבעל. והי חפק החסיד להעמיד למש' איסר בקונ'ע, רק הרווננים לא אבו זאת, והכו אותו בקאנטושו'ג בחדר הקהיל קודם קבלת השבת. ואח'יך שרטו הכתבים טלחם אזל הקונ'ע. וקדם שוכן עד עליה במעילה עליזונה, והחסידים הברוי עמדו לימיינו לטפונו, ואח'יך החדרימו אותו. וכל השבע ישב במסאר בית הכלא במברז שקורין שלאם. ובכל-שבת נתפס בחדר הקהיל. וכתבו הרווננים והחסיד והגאון אב'יך לכל החקלאות, ובקשרו מהאורחים שכל א' וא' יכתב לעיריו ולקהנותו ולימודיעו לפרש את החנפיט כת של מש' איסר, כי כי איסר היה בפנים ביז' שדאה בקיק מג'בק ובשאר מקומות מעשים מכוברים ואמרו אליו שיש בו כונה נזולה ונפלהה וסוד גודו. ומ' איסר היה חשוב ומפורסם ביז'ה כת הנגיל. וכל תגיל עני ראו ולא זר. וגם תהי המפ' ז' שלא ילמדו ב' ביחד מכת הניל. ע'יך פס' ז' מב' זדק.

גם שמעתי ע'יך מג'די אמר אński קיק ווילנא הניל, שצוקים בתפלה בא בא. ואמרו בשם החסיד האמתי מר' אלוי, שהוא יודע שוה קליפה נזולות— כל זה העתק מן האגרה של קיק ווילנא יע'א.

ושבעתי מפני חכם אחד מטה קהלתו יציג. שאמר שטוצאות נפל בחעתקה הניל, שנאמר לעיל בא בא באותיות בית אלף, ורק להיות בבית הייא, שבוח'לך אמר ביש-שי' **) וגראן הדביר. היה כל פרי מהשבותם הוא לרעה להיות סעותם רגיל על לשוגם. לבל יותר מתועבתים, כאשר ניכר מהשבותם הרעה מתח' מעשיהם המוגנוי. חמק לשונם וויסטרבו בהם חולעים, והתוודה את האמת עזונות ופשעים, אשר נזבב לתאותם בפרק, הרי הם סרים מכל הדרן, ובתוכם האמת נעדרת, כתף סוררת, מראות בגלי זרקם, והנה אן הכפירה בתקח חיקם. לא יאהה ה' סלה להם, יקיף בהה מה שכתב אבריתי אפאי'הם. גם ימותו באין מוסר, ההו דראון לכלبشر. וה' אלקיט אמת. יתנו במעגי' זדק למפען טמו. יוסף שנות ידו ל Kunot שאר עמו, בית רשליטים ישמד ואהאל ישריט. יתרה, ישלח לט' גואלנו אליו הנביא ומלה' המשית.

*) פדור סבך לויינא.

**) שבץ צבי. נראין הדברים שהצדדים בצדדים, שוש בצדדים קב'ים בצדדים נראין קאנקוטיטים.

ג.

עוד הוסיף ידי להעתיק תקנות מן קהלה נאה וחמודה ק'ק
לענוב (*). שעשנו גדר בערים על הכת ליצים, שהתחילה לפורה שם והגדילו
להפליא ולהרשייע, וזה לשונם:

באשר שריאנו רעה בעזות, שנתרבו קטנות ומריבות מאיה אנים
הידועים הנהן חסידים, שנשתקע בלבט התגדלות לשנות נוסחות של
התפלה מכפי שהיא מקדם נסחא אשכנזית. וגם עושים לעצם חברות חברות.
ומה גם שרבים הם המתפרצים והכו את א' מן הראשים ומנהיגים,—ראינו
לעשות להעמיד הדבר על מכנו כפי שבאו בראשונים, לא תងדו וכו, שלא
תרבה המחלוקת. ועשינו איזה תקנות שיתבאו כאן, כדי להשיקת המריבות,
ויהי שלום על ישראל.

א. שלא יהיה שום מנין בקהלתו, חזך אצל הרבני מורי ישראל. ובמ
לאורחים בבית אכסניה שליהם מותר, יותר מזה אסור לעשות מנין, רק יתרפללו
כולם בבייה"כ או בביימת' הקבוע. והשליח ציבור שיתפלל לפני התבה אינו
 רשאי לשנות שום גוסח תפלה, הן בפסוקי זמוראו או בשמונה עשרה
מנוסחות האשכנזים כפי הדבר מאז ומקדם. רק שומר ישראל וקוטרת ותפלת
לודז' והודי אחר שם' בחול מותרים להתפלל כפי המנהג בשארם בת
מדרשים.

ב. בהשיכל קטן הסמור לביתמץ הנגדל נ'כ חילוה לעשות שום מנין.
רק פעמים כשיאתו לבוא סמור ליוזר או ר' או רשות לעשות שום מנין
ובאותן שלא לשנות שום גוסח כלל.

ג. בנדן שלש סעודות בשבת, וגם שארי סעודות שעושין לעצם כל
בני הקהלה, חיליה להזמין עליהם מן אנשי הכת רק שנים מהם. מלבד ברית
מילה ונשואין רשות לבעל הסעודה לקרוון ברצונן. וב בלבד שלא ישבו שנים
יחזיר, רק נפרדים בריחוק מקומות. וגם אין רשות ראים להתפקיד כמנהגם, ראשיהם
למטה ורגליהם למלטה, בדרך שלל'זינט עושים. וגם אסורים בריקודים וכוחות.
ותיכף אחר בהםים מחוויבין אותן אנשי הכת לילך לביהם. ובמוצאי שבת חיליה
להכת לילך אצל הש"ץ, רק שני אנשים שייהיו אצלו על שלש סעודות חזך
מבנה ביתו.

ד. חיליה לאוון האנשים הידועים להרים קולם בתפלתם יותר מדא'
שלא יבלבלו את התפללה.

ג. שחלילה לר' לב מלמד מטרכנאל מהיות דלמטה לילך על שום פשרה
על משך שנה תמייתם ואם יעבר או יעמוד עלייו הפס"ד כקדמת.

* לעשניב—עדיה בולציה על גובל גאלין, שהויה נמיה א' ר' מנוח קרביבויין.
כבר שערתי בזאת בשעת זרפתנו, "תולדות האסידות" ("וואצחאָד", 1890, ח' א-ז, עמ' 99, בהטרה), ואחריו שתתריר הדבר (ע' פפק'-העם במלין משנת 1765) אין סקט דעתני
השם של יאנט ובריך ולכ' דפקטילים המבוארם בהערה הנ'.

ו. טלא ילבו אותן האנשיים על צות נדבת, רק מלמדים שיזהה הרב אב"ז. והשין דקהלהנו חילתה לנכונות אותו בשם מגיד רק שי". ומוחיב להיות נכנע לבערי בתים כמנג' כל הקהילות.

כל תנייל געשה במושכם כל יקירי הקהלה, ובצורך הרב אביד ני' מקין לעשנוב. ה'ק' מנחם מענדיל בהג' ר' יעקב ני'. ה'ק' עקיבא אביד דק' לאדרת. ה'ק' יעל היילפרן. ה'ק' ירחהמיאל במ' יוסף זיל. נא' משה ברוא מסטריא; משה במקראי זיל; חיים בהר"ר צבי זיל; צבי הירש בהרין; ירחהמיאל במ' ליברמן זיל; ישראל במ' יהודה ליב זיל. ה'ק' צוריאל במ' יוסף זיל.
